

בש"פ 3154/14 - העורר בבש"פ 3154/13, עלי דסוקי, העורר בבש"פ 3155/14, מהאר אהווידי נגד המשיבה, מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3154/14

בש"פ 3155/14

כבוד השופט י' עמית

לפני:

עלי דסוקי
מהאר אהווידי

העורר בבש"פ 3154/13:
העורר בבש"פ 3155/14:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

עררים על מעצר עד תום הליכים - החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בתיק מ"ת 38554-08-13 שניתנה ביום 24.4.2014 על ידי כבוד השופטת שירה בן-שלמה

עו"ד אביגדור פלדמן
עו"ד אורי בן-נתן
עו"ד נעימה חנאווי

בשם העורר בבש"פ 3154/14:
בשם העורר בבש"פ 3155/14:
בשם המשיבה:

החלטה

1. בסיפא להחלטתי מיום 4.3.2014 (בש"פ 1273/14, 1274/14) - ולאחר שהגעתי למסקנה כי קיימת חולשה ראייתית בעוצמת הראיות - הוריתי על החזרת הדיון לבית משפט קמא "על מנת שיבחן חלופת מעצר הדוקה עבור העוררים, לרבות מעצר בית מלא, איזוק אלקטרוני והפקדת ערבויות של ממש" (הדגשה במקור - י.ע.).

ביום 5.3.2014 הורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר מעצר בעניינם של העוררים ונקבע דיון ליום 27.3.2014. דיון זה נדחה מעת לעת נוכח בקשת שירות המבחן.

2. ביום 9.4.2014 התקיים דיון בעניינו של העורר 1. בדיון טענו הצדדים ביחס לתסקיר המעצר, ונקבע כי שירות המבחן יכין

עמוד 1

תסקיר משלים במסגרתו ייבדק ערב נוסף, דודו של העורר 1. ביום 24.4.2014 התקיים דיון ביחס לתסקיר המשלים, ובו ביום ניתנה החלטה שהורתה על המשך החזקתו של העורר 1 במעצר עד תום ההליכים.

בהחלטתו ציין בית המשפט כי שירות המבחן העריך כי העורר 1 מאופיין בעמדות הנותנות לגיטימציה לשימוש ב אלימות וניכר כי העונשים שהוטלו עליו, לרבות עונשי מאסר ממושכים, לא הצליחו להשיג הרתעה והצבת גבול; כי ישנה רמת סיכון גבוהה למעורבות חוזרת בהתנהגות אלימה, שמידת חומרתה צפויה אף היא להיות בדרגה גבוהה, ככל שתתממש; כי בני משפחתו מתקשים להכיר בבעייתיות העמוקה המאפיינת את אורח חייו ודפוסי התנהגותו השוליים, הביעו הזדהות עימו ועם עמדתו הקורבנית ונראה שיתקשו לזהות מצבי סיכון ולהוות עבורו גורמים מאזנים ומפחיתי סיכון, כשספק אף אם ידווחו למשטרה במקרה של הפרה; וכי איזוק אלקטרוני לא מהווה תחליף לפיקוח אנושי דומיננטי. עוד צוין כי לאור קביעות אלו העריך שירות המבחן שלא יהיה בחלופה ביתית להפחית את הסיכון הנשקף מהעורר.

משכך, נוכח ההלכה לפיה סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תעשה באופן חריג, ובשים לב להכרות המעמיקה של שירות המבחן עם העורר עוד מאבחון קודם שנעשה לו בשנת 2009, קבע בית המשפט כי יש ליתן משקל נכבד לקביעותיו של שירות המבחן. לאור רמת מסוכנות גבוהה, ובהינתן עברו הפלילי המכביד, הורה אפוא בית המשפט על מעצר העורר 1 עד תום ההליכים המשפטיים שנגדו.

3. בעניינו של העורר 2 הוחלט ביום 3.4.2014 על דחיית הדיון ליום 24.4.2014, לאור בקשת שירות המבחן. על החלטה זו הגיש העורר 2 ערר בו נטען הן כנגד ההחלטה על הגשת תסקיר מעצר והן כנגד דחיית הדיון, שמביאה לעיכוב בבחינת חלופת מעצר מאז ההחלטה בערר הראשון. בהחלטה זו קבע השופט זילברטל (בש"פ 2512/14 אהויד נ' מדינת ישראל (8.4.2014):

"החלטת בית משפט קמא בדבר הצורך בקבלת תסקיר מעצר מתחייבת על מנת שניתן יהיה לקיים את הוראתו של בית משפט זה לפיה החלופה שתיקבע, ככל שבכלל תימצא חלופה כזו, אמורה להיות "הדוקה". בחינה מושכלת ויסודית של טיב החלופה, במיוחד כאשר קיימת חשיבות מיוחדת לכך שהחלופה תבטיח מפני מסוכנות ניכרת שלכאורה קיימת במקרה זה, ראוי לה שתיעשה תוך קבלת הערכותיו של שירות המבחן, הן באשר לנאשם ולמידת מסוכנותו והן באשר למקום החלופה, למפקחים וכד'. במצב זה, בגדרו קבלת תסקיר מעצר היא שלב מהותי ומתחייב בתהליך בחינת האפשרות לשחרור לחלופת מעצר" (הדגשות במקור -"ע).

ביום 24.4.2014 התקיים דיון בעניינו של העורר 2 לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן. בהחלטתו שניתנה בתום הדיון, בית המשפט עמד על כך ששירות המבחן העריך כי ישנה רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות דומה בעתיד ולפריצת גבולות במסגרת של מעצר בית. שירות המבחן התרשם אמנם מרצונם הטוב של ארבעת המפקחים המוצעים, אך הצביע על כך שהתקשו להפגין ראייה ביקורתית כלפי העורר, לא היו ערים לחלוטין לעברו, ואינם מהווים עבור העורר גורמי סמכות המסוגלים להציב לו גבולות ברורים כנדרש. בשורה התחתונה העריך שירות המבחן כי הוספת איזוק אלקטרוני וערבויות כספיות גבוהות לא יביאו להפחתת הסיכון.

לאור עמדת שירות המבחן ורמת המסוכנות הגבוהה מצדו של העורר 2, הורה בית המשפט על מעצרו עד תום ההליכים.

4. כנגד החלטות אלו הוגשו העררים שבפניי.

העורר 1 טען כי נקודת המוצא של שירות המבחן הייתה כי חלופה ביתית אינה מתאימה בשל מסוכנותו שבאה לידי ביטוי בעברו הפלילי ובעבירות בהן הוא מואשם, וקביעה זו היא שהובילה לשלילה על הסף את החלופה שהוצעה ואת כל המפקחים שהוצעו. נטען כי נתונים אלו, שהובילו למסקנת שירות המבחן, עמדו גם בפני בית משפט זה, וחרף זאת הוחלט שיש לבחון חלופת מעצר. לטענת העורר 1 ניתן ללמוד על מגמתיות התסקיר שהגיש שירות המבחן, מהדמיון הרב בין התסקיר שהוגש בענייניו לתסקיר בעניינו של העורר 2. כך, לטענתו, שלילת המפקחים שהוצעו, ובפרט המפקחים הנורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, נעשתה מתוך מגמתיות והנחה מוקדמת שאין לשחררו.

לטענת העורר 2, שגה בית משפט קמא, שעה שקיבל את המלצת שירות המבחן שלא לשחררו לחלופת מעצר. לטענתו, שירות המבחן סבר שחלופה לגביו לא תסכון, עוד לפני שבחן את המפקחים המוצעים, וכי שוחח עם ארבעת המפקחים המוצעים ביחד, כדי "לצאת ידי חובתו", במקום לנהל שיחה אישית עם כל ערב, כנהוג. עוד טען העורר 2 כי יש להבחין בינו לבין העורר 1.

5. לטענת העוררים, ראוי במקרה דנן לסטות מהמלצת שירות המבחן ולהורות על שחרור לחלופה. לשיטתם, היה על בית משפט קמא להעיד את המפקחים המוצעים, ולהתרשם מהם ומיכולתם לשמש כמפקחים באופן בלתי אמצעי, דבר שהיה מאפשר לבית המשפט להפעיל שיקול דעת עצמאי רחב יותר בנוגע לטיב החלופה שהוצעה.

מנגד, טענה המשיבה כי אמנם חלופת מעצר אינה אמורה להיות הרמטית, אך עליה להיות כזו שתאין במידה סבירה את מסוכנותם של העוררים ואת האפשרות להימלטותם מן הדין, מה עוד שבעבירת רצח, השחרור לחלופת מעצר הוא חריג מלכתחילה.

6. לא אכחד כי התלבטתי בעניינם של העוררים. מחד, וכפי שנקבע בהחלטתי הנ"ל, קיימת חולשה בעוצמת הראיות לגבי עבירת הרצח המיוחסת לעוררים, ואשר בוצעה לפני כחמש שנים. מנגד, קשה להתעלם מהחשש האינהרנטי להימלטות מן הדין, ומהמסוכנות האינהרנטית הטבועה בעבירת רצח בכלל, ונוכח עברו הפלילי המכביד של העוררים בפרט. לכך יש להוסיף את התבטאותו של העורר 1 בפני המדובב על כך שיכול היה להימלט לירדן. מכאן, הצורך בחלופה הדוקה, כאמור בסיפא להחלטתי הנ"ל.

7. כעת, משהוגשו התסקירים בעניינם של העוררים, נדרש בית המשפט לבדיקה קונקרטית של הדברים, קרי, בדיקת המפקחים המוצעים בנסיבות המקרה הקונקרטי, על רקע מסכת המעשים המיוחסים לעוררים.

לגבי משקלו של תסקיר שירות המבחן, יפים לענייניו הדברים הבאים:

"בנקודה זו ראוי להקדיש מילים ספורות לתסקיר שירות המבחן. בבואם להכריע בשאלת קיומה של חלופת מעצר הולמת והדוקה נעזרים בתי המשפט יום יום בתסקיר שירות המבחן. תסקיר זה נועד לשמש כלי עזר מקצועי המשמש את השופט בבואו להכריע אם חלופת המעצר המוצעת מתאימה לנאשם הקונקרטי, ובפסיקתו של בית משפט זה נקבע לא אחת כי בית המשפט צריך לתת משקל

עמוד 3

ראוי לתסקיר זה...

[זאת ועוד, בנקודה זו ראוי להזכיר כי נקבע לא אחת שיש להבחין בין מקרים בהם תסקיר שירות המבחן הינו שלילי ונחרץ, שאז יש מקום להנמקה כבדת משקל להחלטת בית המשפט לסטות מהתסקיר, לבין מקרים בהם התסקיר הינו 'אפור' כגון כשירות המבחן מביע הסתייגות מסוימת משחרור לחלופת מעצר או כשהוא נמנע מלהמליץ על שחרור (להבדיל מהבעת עמדה נחרצת כנגד השחרור), שבהם יש לבית המשפט שיקול דעת רחב... (בש"פ 8431/13 יונס אבו סרחאן נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (23.12.2013)).

לאחר שחזרתי ועיינתי שוב בחומר שבפני, ולאחר שנתתי דעתי על התסקירים השליליים והנחרצים של שירות המבחן, הגעתי למסקנה כי חלופת מעצר הדוקה אינה בנמצא. לגבי העורר 1 נקבע כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות אלימה "וחוסר התאמה של חלופה ביתית, לא כל שכן בפיקוח שהוצע", וגם מפקחים נוספים שהוצעו נשללו. לגבי העורר 2 העריך שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון גבוהה מצדו לאור מאפייני אישיותו, וכי אין בידה של חלופה ביתית להפחית את הסיכון. במצב דברים זה, וכאשר החלטתי הן"ל הייתה גבולית מלכתחילה, אני סבור כי אין מקום לשחרור העוררים לחלופת המעצר שהוצעה על ידם.

8. לא למותר לציין כי ביני לביני נקבעו 6 ישיבות הוכחות לשמיעת הראיות בתיק, לחודשים יוני-יולי, ויש לקוות כי ההליך יתקדם בקצב משביע רצון.

סופו של דבר, שהעררים נדחים.

ניתנה היום, כ"ב באייר התשע"ד (22.5.2014).

ש ו פ ט